GEMEENTE
Kaag en Braassem

Bezoekadres
Westeinde 1, 2371 AS Roelofarendsveen

Postadres
Postbus 1, 2370 AA Roelofarendsveen

T: (071) 332 72 72
E: info@kaagenbraassem.nl
W: www.kaagenbraassem.nl

Aan de gemeenteraad

datum	2 MRT 2018
ons kenmerk	
uw brief van	28-2-2018
uw kenmerk	
behandeld door	Thomas Janssen
onderwerp	Schriftelijk vragen n.a.v. Zienswijze begrotingswijziging/kadernota RDOG HM
bijlage(n)	1

Geachte leden van de raad,

De eerste begrotingswijziging 2018 en de Kadernota 2019 Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) zijn in de regiocommissie kort besproken en gaan nu rechtstreeks naar de oordeelsvormende vergadering. Vooruitlopend hierop heeft u enkele schriftelijke vragen gesteld.

Op 18 december 2017 heeft u, bijgevoegd bij het raadsvoorstel over de eerste begrotingswijziging 2018, een informatiebrief ontvangen waarin uitleg wordt gegeven over de begrotingswijzigingen in 2017 en waarin de eerste begrotingswijziging 2018 wordt aangekondigd. Hierin wordt aangegeven welke ontwikkelingen er zorgen voor hogere financiële lasten en hoe deze gedekt worden. Zie bijgevoegde brief die in de bijlage is opgenomen 'Toelichting begrotingswijziging 2017 RDOG HM'.

Hieronder wordt inzicht geboden in de taken van de RDOG en de redenen voor de gevraagde financiering. Vervolgens worden de specifieke vragen van de VVD beantwoord.

Taken RDOG
De RDOG HM voert een veelheid aan taken uit voor de 19 gemeenten binnen Hollands Midden op het terrein van de publieke gezondheid. Alle taken die gemeenten aan de RDOG HM hebben opgedragen, zijn taken waarvoor de colleges van B&W in hun gemeente verantwoordelijk zijn op basis van diverse wetten, waarvan de belangrijkste: de Wet Publieke Gezondheid, de Wet Veiligheidsregio en de Tijdelijke Wet Ambulancezorg.

De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD HM) maakt onderdeel uit van de RDOG. Het takenpakket omvat wettelijke GGD-taken, gemeentetaken en niet-wettelijke taken, waarvan de twee kerntaken zijn: het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling en jeugdgezondheidszorg.

Bilderdam - Hoogmade - Kaag - Leimuiden - Nieuwe Wetering - Oud Ade - Oude Wetering - Rijnsaterwoude - Rijpwetering - Roelofarendsveen - Woubrugge

Veilig thuis
Het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengebracht in de organisatie Veilig thuis. Veilig thuis (VT) is bij de GGD ondergebracht omdat:
a. de GGD een organisatie is die zowel voor jongeren als volwassenen werkt,
b. de GGD al ervaren is vanwege het steunpunt Huiselijk geweld en
c. de backoffice van het steunpunt Huiselijk Geweld dezelfde is als die van het Meldpunt Zorg en Overlast.

Financiering RDOG
De gezamenlijke gemeenten hebben het programma RDOG2020 opgestart, waarbij op basis van de beoogde maatschappelijke effecten wordt bepaald welke taken de RDOG HM op welk niveau zou moeten uitvoeren. Dit onderscheid is bekend komen te staan als 'het schillenmodel':
- wettelijke taken, verplicht onder te brengen bij de GGD (schil 1) o.a. infectieziektebestrijding, seksuele gezondheid en collectieve preventieactiviteiten;
- wettelijke taken, waarbij de 19 aangesloten gemeenten gezamenlijk kiezen om deze onder te brengen bij de GGD (schil 2) o.a. jeugdgezondheidszorg, Veilig thuis (bestrijden huiselijk geweld en kindermishandeling);
- wettelijke taken waarbij sommige gemeenten gezamenlijk kiezen om deze onder te brengen bij de GGD (schil 2a) bijv. toezicht Wmo;
- vrijwillige taken die één of meer gemeenten laten uitvoeren door de GGD (schil 3) o.a. ondersteunende activiteiten in het CJG.

Voor de gezamenlijke taken (schil 1 + 2) worden de kosten verdeeld via een bedrag per inwoner (BPI) of bedrag per kind (BPK), zoals in heel Nederland gebruikelijk is. De overige taken gaan via bijvoorbeeld subsidiering.

Groei (bijdrage aan) RDOG
De organisatie van en de bijdrage aan de RDOG zijn de afgelopen jaren toegenomen. Dit komt met name door grote wijzigingen in het takenpakket van de RDOG HM. De belangrijkste zijn de overheveling van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar van de thuiszorg naar de GGD HM in 2010 en 2011 en het onderbrengen van Veilig thuis, het Jeugdpreventieteam (JPT) en het Crisisinterventieteam (CIT) in 2015 en 2016. Daarnaast hebben zich wijzigingen voorgedaan in de uitvoering van taken naar aanleiding van wetswijzigingen of aanwijzingen van de Inspectie, waardoor de kosten van met name VT zijn toegenomen.

Ontwikkelingen Veilig thuis
Zo heeft Veilig Thuis vanaf de start per 1 januari 2015 veel meer meldingen binnen gekregen dan verwacht: van 600 meldingen regionaal in Q1 van 2015 naar 1000 meldingen in Q1 van 2017. Daarnaast zijn de aantallen advies ook gestegen. Van 775 adviezen in Q1 van 2015 naar 875 Q1 van 2017 (cijfers zijn indicatief uit het verbeterplan VT). De groei van de meldingen komt met name door de toename van de politiemeldingen, maar ook door de landelijke publiciteitscampagnes over huiselijk geweld. Dit is een gunstige maatschappelijke ontwikkeling, die tegelijkertijd effect heeft voor de VT organisatie.

Op 23 februari 2017 heeft de Inspectie Jeugd en Inspectie voor de Gezondheidszorg VT getoetst en negatief beoordeeld. Voornaamste reden hiervoor was het hebben van een wachtlijst. Om te voldoen aan de wettelijke eisen van de inspectie heeft VT extra personeel geworven[1], is een verbeterplan ingediend bij de inspectie en heeft VT en gemeenten hebben gewerkt aan een gezamenlijk plan van aanpak dat moet leiden tot een toekomstbestendige VT –organisatie.

---

[1] Uit de door Q consult uitgevoerde benchmark bleek dat met name op de uitvoerende functies er te weinig formatie is om het aantal meldingen binnen de wettelijke termijnen te kunnen afhandelen. De benchmark gegevens zijn nu uitgangspunt voor het geschetste meerjarenbeeld.

Mocht u behoefte hebben in een nadere toelichting over de RDOG dan horen wij dat graag. Wij kunnen de RDOG verzoeken om uw raad tijdens een informatieavond nadere uitleg te geven over de RDOG. Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de achtergrond van de RDOG, het proces van de begrotingswijzigingen en de beantwoording op de gestelde vragen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,

de gemeentesecretaris,
M.E. Spreij

de burgemeester,
mr. K.M. van der Velde-Menting

Naast de toename fte's zijn ook wettelijke verplichte functionarissen gegevensbescherming en een onafhankelijke klachtenfunctionaris aangesteld. In 2018 worden de meerkosten geraamd op 2,8 miljoen 2018 (€ 1.4 mln t.o.v. de herziene raming 2017) met een aanname van een toename meldingen met 20%. (op basis van historische gegevens).

Reeds doorgevoerde bezuinigingen bij het RDOG
De RDOG HM heeft de afgelopen jaren fors bezuinigd. De RDOG heeft in de periode 2012-2016 bezuinigingen doorgevoerd van ongeveer 11% van de begroting. Daarnaast zijn ook diverse tegenvallers in de bedrijfsvoering opgevangen. Het bestuur van de RDOG heeft in 2017 nog extra structurele bezuinigingen ter grootte van circa € 270.000 doorgevoerd.
Het bestuur van de RDOG heeft moeten constateren dat verdere bezuiniging niet mogelijk is. Ten eerste is door de 10% bezuinigingen van de afgelopen jaren het vlees al van de botten. Daarnaast is de uitvoering van sommige taken al als zeer krap te definiëren. De werkdruk is hoog en het ziekteverzuim loopt op. Tenslotte was het niet wenselijk om gedurende het traject om te komen tot een Programma RDOG 2020 op voorhand taken te schrappen of sterk in omvang te reduceren. Hierover heeft u in juli en november 2017 de bijgevoegde informatiebrieven ontvangen (corsanr. 17.19993 en 17.31738). Dit alles heeft geleid tot de aanvraag van extra middelen. Deze zijn in de begrotingswijzigingen 2017 en 2018 opgenomen.

Toekomstige ontwikkelingen met mogelijk financiële consequenties

Herverdelingseffecten van subsidies naar BPI
De gemeentebijdrage neemt bovendien ook toe door het omzetten van subsidie-bijdragen vanuit gemeenten naar een BPI. Dit omdat een financiering per inwoner, wanneer het gaat om taken die alle gemeenten in gelijke mate afnemen, eenvoudiger en relatief goedkoper is dan het organiseren van een subsidierelatie met 19 gemeenten afzonderlijk.

Het gaat hierbij met name om VT, het JPT en het CIT. Het Portefeuillehoudersoverleg Publieke Gezondheid (PPG), het opdrachtgevend orgaan voor de RDOG Hollands Midden, heeft op 1 november 2017 besloten de financiering van deze voorzieningen vanaf 2019 via de BPI te laten plaatsvinden. Dit heeft echter wel een herverdelingseffect tot gevolg. De bijdrage per inwoner (€ 10,98 per inwoner) leidt voor onze gemeente tot een hogere bijdrage dan voorheen via subsidie werd betaald. Het herverdelingseffect wordt met een overgangsregeling in drie jaar afgebouwd. Dat houdt in dat de herverdeeleffecten die optreden voor twee derde worden gecorrigeerd in 2019 en voor een derde in 2020.

Aanvullende ontwikkelingen Veilig thuis
Hoewel ook in 2018 en verdere jaren een stijging van het aantal meldingen bij VT wordt verwacht, leidt dit niet tot een gelijke toename van formatie. Uitgangspunt is dat door het doorvoeren van verdere procesoptimalisaties er een minder grote stijging mogelijk moet zijn. Er is echter een aantal ontwikkelingen binnen Veilig Thuis die naar verwachting wel een toename van werkzaamheden én kosten met zich mee gaat brengen.

<u>Aanscherping meldcode</u>
De meldcode wordt per 1 januari 2019 aangescherpt met als doel dat huiselijk geweld en kindermishandeling zo vroeg mogelijk wordt gesignaleerd en aangepakt. Signalen moet kunnen worden gecombineerd, over sectoren heen en over langere periode van tijd. Hierdoor wordt een groei van het aantal adviesvragen en meldingen van tijd die wordt besteed aan individuele casuïstiek, verwacht. Dit leidt tot een substantiële stijging van het benodigde aantal fte's. Eerste grove inschattingen van de maximum variant leiden tot circa 20 fte extra. De verwachting is evenwel dat ook extra rijksmiddelen naar gemeenten toekomen.

Multidiciplinaire aanpak ++(MDA ++)
In het kader van een kwaliteitsimpuls voor de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een landelijk dekkende infrastructuur voor de integrale aanpak van ernstige en complexe vormen van kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel geweld. Vanaf 2019 is voor deze ontwikkelingen tezamen in het meerjarenbeeld een structurele stelpost van € 0,5 mln opgenomen.

Hieronder worden de concrete vragen van de VVD beantwoord

1. Kan het college aangeven wat de inwoners van Kaag en Braassem in hun dagelijks leven merken van het feit dat de bijdrage aan de RDOG de afgelopen jaren zo enorm gestegen is? Wordt bijvoorbeeld betere of meer passende zorg/hulp geleverd? Of meer?

Zoals al eerder in deze brief is beschreven, is de toename van de bijdrage aan de RDOG een gevolg van nieuwe taken die bij de RDOG/GGD zijn neergelegd (JPT, VT, CIT), wetswijzigingen en aanwijzingen van de Inspectie. De meeste inwoners maken geen gebruik van deze diensten. Zij zullen dan ook niet direct iets merken van de hogere bijdrage. Voor inwoners die wel gebruik (moeten) maken van deze diensten, is door de extra bijdrage en door organisatorische verbeteringen bij VT (o.a. naar aanleiding van het incident dat in Kaag en Braassem heeft plaatsgevonden) een snelle en adequate afhandeling van vragen en meldingen geborgd.
Zo is de wachtlijst bij VT teruggebracht tot nul, waardoor potentieel onveilige situaties snel aangepakt kunnen worden. Daarnaast heeft de Inspectie positief gereageerd op het verbeterplan van VT en is er gestart met de realisatie van het plan van aanpak teneinde een robuuste toekomstige organisatie te realiseren.

2. De afgelopen jaren heeft de RDOG een bezuinigingstraject (met aanzienlijke frictiekosten) doorlopen dat net is afgesloten. Nu lijkt, afgaande op de kadernota en andere financiële stukken, de organisatie weer snel te groeien. Is deze groei gebaseerd op een duurzame toekomstvisie? Of moet bij de volgende periode van economische neergang opnieuw een (duur) traject van inkrimping worden ingezet (waar wij als gemeenten voor opdraaien) om betaalbaar te blijven voor de deelnemers?

De groei van de RDOG heeft met name te maken met nieuwe taken en ontwikkelingen. Zoals eerder beschreven hebben de gezamenlijke gemeenten het programma RDOG2020 opgestart en bepaald welke taken de RDOG HM op welk niveau zou moeten uitvoeren. Dit is een zorgvuldig proces geweest om te komen tot een duurzame toekomstbestendige organisatie.

3. In de stukken van de RDOG HM (niet in het raadsvoorstel) lezen we ook dat gemeenten (na 2 begrotingswijzigingen in 2017 en al 1 in 2018) nog moeten rekenen op een extra betaling over 2017 (om de reserves tot het minimum aan te vullen). Kan het college iets zeggen over het risico dat de gemeente loopt om ook in de toekomst meerdere keren per jaar geconfronteerd te worden met de vraag om extra budget door de RDOG HM?

Om begrotingswijzigingen in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen heeft het bestuur van de RDOG enkele maatregelen genomen. Zo wordt in de Kadernota 2019 een aantal solide, structurele maatregelen voorgesteld om meer zicht te geven op de ontwikkeling van de kosten en de financiering daarvan. Daarmee wil het bestuur "een efficiënte, effectieve organisatie realiseren en rust en duidelijkheid scheppen. Onderdeel daarvan is het introduceren van een nieuwe solide financieringssystematiek waardoor autonome kostenstijgingen al zoveel mogelijk in de primaire begroting worden verwerkt". Dit zou tussentijdse begrotingswijzigingen moeten voorkomen. Voor het opvangen van incidentele mee- en tegenvallers wordt een reserve gevormd. Dit zal – nadat deze is gevormd- voorkomen dat incidentele budgetoverschrijdingen leiden tot tussentijdse vragen om een bijdrage van gemeenten.

Eerste begrotingswijziging 2018
In de eerste begrotingswijziging 2018 zullen zorgen de personeelslasten voor een verdere verhoging van de gemeentebijdrage. Voor Kaag en Braassem zal dit in 2018 resulteren in een structurele extra last van € 37.000, -. Deze extra middelen worden in 2018 gevraagd bij de 4-maandsrapportage.

Zienswijze eerste begrotingswijziging 2018
De eerste begrotingswijziging 2018 zal na vaststelling in het AB RDOG van 13 december aan u voorgelegd worden. Gezien de terugkerend effect van de onderwerpen uit tweede begrotingswijziging 2017 in de eerste begrotingswijziging 2018, wordt geadviseerd om uw zienswijze te richten op de eerste begrotingswijziging 2018.

Uw eventuele zienswijze op deze begrotingswijziging en op de kadernota dient vóór 28 maart 2018 aan de RDOG kenbaar te worden gemaakt.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de achtergrond en het proces van de begrotingswijzigingen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,
M.E. Sprelj mr. K.M. van der Velde-Menting

GEMEENTE
Kaag en Braassem

Aan de gemeenteraad

datum 18 DEC 2017
ons kenmerk
uw brief van
uw BSN
uw kenmerk
behandeld door Thomas Janssen
onderwerp Toelichting begrotingswijziging 2017 RDOG HM
bijlage(n)

Geachte leden van de raad,

Tijdens de agendacommissie vergadering van 13 december jl. zijn enkele vragen gesteld over de begrotingswijziging 2017 van de RDOG HM. Naar aanleiding hiervan ontvangt u de onderstaande toelichting over de achtergrond van de begrotingswijzigingen 2017 en de eerste begrotingswijziging 2018 en het proces rond de begrotingswijzigingen.

Begrotingswijzingen noodzakelijk vanwege programma RDOG 2020
De gezamenlijke gemeenten hebben het programma RDOG2020 opgestart, waarbij op basis van de beoogde maatschappelijke effecten wordt bepaald welke taken de RDOG HM op welk niveau zou moeten uitvoeren. Dit is een zorgvuldig proces, waarin al diverse stappen zijn gezet. Naar verwachting levert dit traject het komende half jaar voor de meeste taakgebieden resultaten op. Het RDOG acht het niet wenselijk om dit traject te doorkruisen door nu taken te schrappen of in omvang sterk te reduceren. Daarbij neemt het bestuur ook de overweging mee dat voor de taken die dit traject al doorlopen hebben de conclusie is geweest dat er geen taken geschrapt of in omvang verminderd kunnen worden (JGZ).

Gelet op het bovenstaande ziet het RDOG op dit moment geen andere mogelijkheid dan een begrotingswijziging aan u voor te leggen. Overweging daarbij is ook dat uit oogpunt van rechtmatigheid en het toezichtkader van de provincie een begroting niet in stand kan blijven als uit de tussentijdse rapportages duidelijk wordt dat een extra gemeentelijke bijdrage noodzakelijk is om structurele uitgaven te dekken.

Begrotingswijzigingen 2017
Op 5 juli jl. heeft het Algemeen Bestuur Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (AB RDOG HM) in haar vergadering de eerste bestuursrapportage 2017 RDOG HM vastgesteld. Hierin is een prognose gegeven over de financiële baten en lasten in 2017.U heeft hierover in juli de bijgevoegde informatiebrief ontvangen (corsanr. 17.19993).

In deze brief is aangegeven dat er twee redenen zijn die zorgen voor de toename van de lasten:

1. De ontwikkelingen binnen Veilig Thuis door het implementeren van het verbeterplan Veilig Thuis. Dit naar aanleiding van het onderzoek van de inspecties Jeugdzorg en Gezondheidszorg van februari 2017. In oktober 2017 heeft de inspectie de hertoets bij Veilig Thuis uitgevoerd en Veilig Thuis HM een voldoende gegeven.
2. De personeelslasten (de loonkostenstijging door de stijging van pensioenpremies en omzetting extra verlofdagen in salaris) zijn in 2016 en 2017 harder gestegen dan de index zoals die in de Programmabegrotingen 2016 en 2017 is opgenomen.

De RDOG heeft opdracht gekregen om de kosten zoveel mogelijk binnen de exploitatie op te vangen. Dit heeft geleid tot een structurele bezuiniging ter hoogte van circa € 270.000. Daarbij is ook afgesproken dat de incidentele kosten 2017 niet bij de gemeenten in rekening worden gebracht, maar ten laste worden gebracht van de exploitatie en de algemene reserve. De incidentele meerkosten bedragen ruim €0,9m.

Tweede begrotingswijziging 2017
Op 1 november jl. heeft AB RDOG HM in haar vergadering de tweede begrotingswijziging 2017 RDOG HM vastgesteld en alle gemeenteraden hierover geïnformeerd. U heeft hierover de bijgevoegde stukken ontvangen (corsa: 17.31738), waaronder de raadsbrief met de conceptzienswijze over de begroting 2017 RDOG HM.

In deze tweede begrotingswijziging 2017 wordt het dekkingsvoorstel van de RDOG gepresenteerd om de hogere financiële lasten ter grootte van €800k op te vangen. Het gaat hierbij om:

1. Het incidenteel onttrekken van € 884.000 uit de algemene reserve GGD.
2. Het verhogen van het bedrag per inwoner (BPI) met € 1,03 van € 22,11 naar € 23,14.

Voor Kaag en Braassem zal dit in 2017 leiden tot een structurele last van afgerond € 27.000. Naar aanleiding van de informatiebrief van juli jl. zijn de benodigde middelen opgenomen in de gemeentebegroting bij de 8-maandsrapportage 2017.

Zienswijze tweede begrotingswijziging 2017
Door het AB RDOG van 13 december jl. is de tweede begrotingswijziging 2017 vastgesteld. Meerder gemeenteraden hebben hun zienswijze niet of in concept kenbaar gemaakt, omdat de tweede begrotingswijziging pas na de uiterlijke reactietermijn (van 13 december) geagendeerd staat voor de raadsvergaderingen van deze gemeenten. Zo ook voor uw raad.

Aan uw raad wordt middels een conceptzienswijze alsnog gevraagd om de RDOG te voorzien van een positieve reactie over deze begrotingswijziging. Mocht uw raad, naast een positieve reactie de RDOG willen voorzien van aanvullende opmerkingen over deze begrotingswijziging, dan zullen de deze opmerkingen ter kennisname aangenomen worden. Indien uw raad alsnog wenst om opmerkingen mee te willen geven, dan zullen deze zo spoedig mogelijk aan het RDOG HM worden medegedeeld.